

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי ט' אדר תשפ"ג | דף היומי בבלי: גזיר לח | דף הכולל: גדרים עד.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן ק"י עד סעיף ד'.
מוסר: שמירת הלשון - 'הנה מצינו' עד 'וכמה צריך'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. חשבון הנפש פ"ג "והארבעה ועשרים שתחשוב עם נפשך" פ"ג "והשישה ועשרים חשבוננו"

**פתאום הביא הקב"ה רוח נגדית, שסחפה בחזרה
את שטרות הכסף, והנחיתה אותם על הקרקע.
ליד השטיבלאך של גור יש רחבה גדולה, וכל
הרחבה התמלאה שטרות של מאתים שקלים**

מחיית עמלק - "אין עוד מלבדו"

הרב היה זקוק לסכום כסף גדול עבור איזשהו צורך חשוב, והחליף ששת אלפים דולר לשקלים. כל השקלים שקיבל היו מקובצים בחבילה אחת גדולה, והוא ביקש מבנו הקטן להחזיק אותם לרגע. פתאום נשמטה החבילה מידו של הילד, וצנחה אל הרחוב. רוח חזקה נשבה, שטרות הכסף המגוהצים התעופפו מעלה ומטה, הסתחררו עם הרוח. הילד נבהל מאד, אבל הרב גשטטנר לא איבד את עשתונותו, אלא הכריז: "אין עוד מלבדו! הקב"ה יכול להחזיר לי את כל הכסף..."

אנשים נקהלו סביבו, נדהמים, משמיעים הערות של השתתפות בצער ורחמים, אבל הוא מצהיר בקול גדול: "אין עוד מלבדו! אני מאמין באמונה שלמה, שהכסף יחזור."

"הרב גשטטנר, המקום ימלא חסרונך", אמרו לו הנוכחים, "תשכח מהכסף. תראה לאיזה גובה השטרות מתעופפים, תראה לאיזה מרחק... אוי ואבוי, אין סיכוי."

אבל הוא בשלו: "אין עוד מלבדו!"

הרוח לוקחת את השטרות רחוק יותר וגבוה יותר, מפזרת אותם. גם אותם אנשים בודדים, שעוד היתה מעט תקוה בלבם, שאולי יקבל הרב את כספו בחזרה, הפסיקו לקוות. חבל, מאד חבל, אבל שום אין סיכוי. והרב עומד וממשיך להכריז: "אין עוד מלבדו, אין עוד מלבדו! אני מאמין באמונה שלמה, שהקב"ה יחזיר את הכסף!"

התורה מצווה עלינו: "מחה תמחה את זכר עמלק מתחת השמים".

ודאי שאם מוחים את עמלק, הוא נמחה "מתחת השמים". מדוע, אפוא, הוסיפה התורה והדגישה את המילים הללו בפסוק? עמלק גורם לנו להיות במצב של "מתחת השמים" - לא לראות את השמים, לא לראות את יד ה' ולא להבחין בהשגחה. עמלק מנסה בכל כוחו לקרר את האדם ולהחליש את האמונה, ועל כן חלק ממחיית עמלק הוא התחזקות באמונה.

היום הלכתי ברחוב, ופגשתי יהודי. כאשר שאלתי לשלומו, הוא נאנח אנחה גדולה ואמר: "צרות, כל הזמן צרות". אמרתי לו: "תתחזק באמונה. תתפלל ותקווה אל ה', ויתקיים בך 'נהפוך הוא', יהיה לך נס פורים".

אמר לי האיש בייאוש: "אני כבר שבע מה'נהפוך הוא', בינתיים מתהפכים לי החיים, לא רואה ישועות".

אמרתי לו, "זה עמלק, ה' ישמור. הוא מחליש את האמונה ומחדיר ייאוש. התורה אומרת לנו, 'קווה אל ה', חזק ויאמץ לבך וקווה אל ה'! תמיד קווה אל ה'!"

לחיות באמונה שלמה של "אין עוד מלבדו" - זוהי מחיית זכר עמלק.

מעשה מאד מעניין אירע לפני מספר שנים לרב גשטטנר שליט"א:

"הרב גשטטר, תרקוד כבר", אומר לו ידיד בחיבה, "תשמח במה שיש".

אבל הרב גשטטר מכריז, "אין עוד מלבדו!" שטרות נוספים מרחפים באוויר, צונחים אל הגינה הסמוכה. כל כספו של הרב הושב לו, עד השטר האחרון! גם אם הרוח סוחפת למרחקים, וכולם מתייאשים - צריך להישאר עם האמונה, בלב שלם. ללא תנאי וללא פקפוק, תמיד ובאופן מוחלט. ככה מוחים את זכר עמלק.

(רבי גואל אלקריף שליט"א - דורש טוב פורים)

אחרי שתיים עשרה דקות שבהן השתוללה הרוח, והרב גשטטר בהכרזתו עומד, התייאשו כבר כולם. "מסכן", ריחמו עליו, "השתגע מרוב צער על שאיבד סכום גדול כל כך". פתאום הביא הקב"ה רוח נגדית, שסחפה בחזרה את שטרות הכסף, והנחיתה אותם על הקרקע. ליד השטיבלאך של גור יש רחבה גדולה, וכל הרחבה התמלאה שטרות של מאתיים שקלים. כל האנשים שנדו לו רגע לפני כן ברחמים, ממהרים לעזור לו לאסוף את הכסף, מלאי השתאות. קידוש השם גדול מתרחש, אנשים רואים בעיניהם השגחה פרטית. הרב גשטטר מונה את הכסף, ששב מן המרומים, ומתברר שחסרים לו מספר שטרות.

רוב דאגותיהם וטרדותיהם של רוב באי עולם נסובות סביב הפרנסה והכסף, ובאמת דאגתם מיותרת, משום שגם בלי דאגתם הקב"ה מספק צרכיה של כל בריה הנמצאת בעולמו. השתדלות - תעשה, אבל אל תהיה לחוץ. תישן טוב בלילה. אל תדאג - אתה בידיים טובות

השגחה תמידית בעיני הפרנסה

אין אות ב'. כי ב' זה ביטחון, ומי שיש לו ביטחון לא דואג. אם אתה בוטח בקב"ה - מה יש לדאוג? למה אתה לא ישן טוב? חז"ל (בבא בתרא כה ע"ב): אומרים "הרוצה שיחכים - ידרים, ושיעשיר - יצפין, וסימניך: שולחן בצפון ומנורה בדרום". השולחן הוא הצינור שדרכו יורד השפע לעולם. אומר הקב"ה: אל תדאג! על השולחן שלי מונח לחם הפנים בתמידות, והוא ישפיע על הלחם שלך, על הפרנסה שלך באופן תמידי. דע לך! אני חושב עליך כל רגע. אתה בידיים טובות. אל תדאג. אתה לא מחתן את הילדים, אני מחתן לך אותם...

נאמר בפסוק (תהלים קמה, טז): "פֹתַח אֶת יְדֶיךָ וּמְשֹׁבֵיעַ לְכֹל חַי רְצוֹן" - הפסוק כולל שבע מילים ועשרים וארבע אותיות. ללמדנו: הקב"ה איתנו עשרים וארבע שעות, שבעה ימים בשבוע. גם כשאנחנו ישנים - אבא שבשמים לא ישן. הוא דואג לנו כל הזמן.

רבי דוד פוברסקי זצ"ל אמר ליהודי שיש לו עשר בנות ושמונה בנים: "אם אתה חושב שאתה מחתן את הילדים - יש לך בעיה. אתה יכול לחסוך קצת כל חודש, במשך עשרות שנים, וזה אולי יספיק לבת הראשונה. אתה יכול לקחת משכנתא וזה יספיק לך לחתן את הבת השנייה. ומה הלאה? מה עם הבת השלישית? והרביעית? מי שחושב שהוא מחתן את הילדים צריך להתפתל ולחשוב על תשובה. אבל מי שמאמין באמת שהקב"ה מחתן אותם - לא דואג, כי לקב"ה אין בעיה לחתן את כל שמונה-עשרה הילדים שהוא חתן אותך בהם".

(רבי יעקב שיש שליט"א - נאה דורש)

וְנָתַתְּ עַל הַשְּׁלַחַן לֶחֶם פָּנִים לְפָנַי תָּמִיד (כה, ל)

רבי שלמה קלוגר זצ"ל שואל: יש שלושה דברים שנקראים "תמיד": קרבן התמיד, הדלקת המנורה, שנאמר: "לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד" (שמות כז, ל), ולחם הפנים, שנאמר: "וְנָתַתְּ עַל הַשְּׁלַחַן לֶחֶם פָּנִים לְפָנַי תָּמִיד". והנה, בעוד שאת קרבן התמיד הקריבו רק פעמיים ביום, בבוקר ובין הערביים, ואת המנורה הדליקו רק בלילה, הווי אומר ש"תמיד" לא חייב להיות כל הזמן, ללא הפסק - לחם הפנים חייב להיות על השולחן עשרים וארבע שעות ביממה, שבעה ימים בשבוע, עד כדי כך שהגמרא (מנחות צט ע"ב) אומרת שהיו נכנסים ארבעה כהנים, שניים היו מושכים את הלחם הישן ושניים אחרים מניחים מיד את הלחם החדש, כדי שהשולחן לא יישאר רגע אחד בלי לחם. מדוע ה"תמיד" של לחם הפנים מחייב הימצאות תמידית, ללא שום הפסקה, והרי בקרבן התמיד ובמנורה מצאנו ש"תמיד" לא מחייב זאת? והוא אומר דבר מדהים, יסוד עצום לחיים: רוב דאגותיהם וטרדותיהם של רוב באי עולם נסובות סביב הפרנסה והכסף, באומרים: אילו לא אדאג לעצמי - מי ידאג עבורי. ובאמת דאגתם מיותרת, משום שגם בלי דאגתם הקב"ה מספק צרכיה של כל בריה הנמצאת בעולמו באשר היא. השתדלות - תעשה, אבל אל תהיה לחוץ. תישן טוב בלילה. אל תדאג - אתה בידיים טובות. מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה עד ראש השנה. פרנסה משמים. ההשתדלות היא רק גזירה, בזיעת אפיק תאכל לחם, אבל לא ההשתדלות מביאה את הפרנסה! כבר נגזר עליך בדיוק מה שיהיה לך, אל תדאג.

איך אומרים החסידים? במילה "דאגה" יש אותיות: א' ג' ד' ה',

הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל אמר לי: מי שיש לו קביעות, מובטחת לו סייעתא דשמיא גדולה!

מעלת הקביעות

דוד שלא ימות בשבת, אלא יידחה מותו למחרת, ליום ראשון. אמר לו הקב"ה: כבר הגיע זמן מלכות שלמה בנך, ואין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלוא נימא. מה עשה דוד המלך? קבע את לימודו בתמידות, ללא הפוגה וללא הסחת הדעת, וכשיש קביעות - אין שלטון למלאך המוות!

רבי אברהם יצחק טיקוצ'ינסקי זצ"ל [אביו של רבי משה טיקוצ'ינסקי, המשגיח של ישיבת סלבודקה] היה רב חשוב בליטא. כמה שנים לאחר נישואיו חלתה הרבנית שלו והוא נסע עמה לאיטליה לצורכי רפואתה. בתקופת שהותו באיטליה היה מוסר שיעור בכל יום, בין השעה תשע לעשר בבוקר. הרבנית שכבה על ערש דוי, שעותיה ספורות, והנה הגיעה השעה תשע בבוקר. אמרה הרבנית לבעלה: "יש לך כעת שיעור. לך לשיעור, אני אחכה לך..."

איזו גבורת-רוח של אשה צדקנית! עוד מעט היא תסתלק מן העולם ונשמתה תעלה לשמים, אבל כעת יש לבעלה הרב שיעור קבוע - וחלילה לו להפסיד את הקביעות שלו!

מלבד גבורת-הרוח ויראת השמים האצורות בהנהגתה של אותה אשה גדולה, יש כאן עוד מעלה מיוחדת - מידת הבטחון. האשה הזו מודעת היטב לחומרת מצבה, היא יודעת שרגעיה ספורים, אך בד בבד היא גם מודעת לחשיבותה ולכוחה של מעלת הקביעות, ועל כן יכולה לומר בבטחון רב: "אני אחכה לך..."

היא היתה בטוחה בבטחון מוחלט שבזכות מעלת הקביעות ישוב בעלה מן השיעור ויזכה לראותה בחיים. היה ידעה שאם ישמור על אותה שעה של קביעות היא תזכה לעוד שעה של חיים, כי מקביעות לא יכולים להפסיד, רק להרוויח!

ואכן כך היה. היא המתינה לבעלה שישוב משיעורו הקבוע, ורק אז עלתה נשמתה לשמים. היא נקברה בקבורה זמנית באיטליה. לימים עלה רבי אברהם יצחק טיקוצ'ינסקי לארץ ישראל וכיהן כאחד מחשובי הרבנים בירושלים, והוא זכה להביא את הרבנית לקבורה בירושלים.

השומר על קביעותו זוכה לסייעתא דשמיא מיוחדת

רבי חיים קניבסקי זצ"ל אמר לי: מי שיש לו קביעות, מובטחת לו סייעתא דשמיא גדולה!

מסופר על ה"חפץ חיים" שהגיע לתחנת הרכבת כדי לנסוע ברכבת לוילנא לחזק את חומות הדת בעיר. הרכבת היתה אמורה

ויקחו אליה שְׁמֹן זַיִת זָךְ פְּתִית לְמֵאוֹר לְהַעֲלֵת נֵר תְּמִיד (כו, כ) רוח של קדושה וטהרה שורה על הקביעות

על מצות הדלקת המנורה נאמר - "להעלות נר תמיד". הדגש הוא על 'תמיד'!

אומר ה"חפץ חיים" זצ"ל: כל דבר שהוא קבוע ונעשה בתמידות - יש לו מעלה מיוחדת. אדם שעושה את מעשיו בקביעות, רוח של קדושה וטהרה נוראה שורה על הקביעות הזאת.

אם רוצים לדעת איך גדולי ישראל העפילו למדרגתם הגבוהה, כמובן יש לתלות זאת במסירות הנפש שלהם בעבודת ה', בקדושה ובטהרה שלהם, ב'לשם שמים' שלהם. אבל על כל מעלותיהם הרמות, יש להוסיף עוד מעלה חשובה ביותר - קביעות. את כל מעשיהם ואת עבודת ה' שלהם הם עשו בקביעות, והקביעות הזו השרתה עליהם רוח של קדושה וטהרה ורוממה אותם למעלתם הנשגבה.

אולם עלינו לדעת כי מעלה זו של קביעות אינה שמורה לגדולי ישראל וליחידי סגולה בלבד. כל אדם מישראל יכול וצריך לדבוק במידה הזו. מעלת הקביעות מונחת בקרן זוית, וכל הרוצה ליטול - יבוא וייטול.

נתאר לעצמנו אדם שמשקיע ממיטב כספו באיזשהו עסק. אם הוא יכול להרוויח בעסק הזה מאה אחוזי רווח, איזה אדם בר-דעת יסתפק ברווח של שלושים אחוז? מי הכסיל שיוותר על שבעים אחוזי רווח?

אם ה"חפץ חיים" אומר שדבר שעושים בקביעות שורה עליו רוח של קדושה וטהרה נוראה, דהיינו שאיכות המצוה עולה במאה אחוז - איזה אדם בר-דעת יסכים לוותר על מעלת הקביעות?! על ידי הקביעות, איכות המעשה גבוהה יותר, וממילא השכר רב יותר. לא חבל לך להפסיד זאת?!

לכן, כל מי שיש לו שכל בקודקודו, עליו להקפיד שכל מעשה רוחני שלו - לימוד תורה, תפילה, קיום מצוות - לא ייעשה על ידו באופן מזדמן ובדרך אקראי, אלא בקביעות ובתמידות.

הקביעות דוחה את מלאך המוות

קביעות והתמדה דוחות את מלאך המוות! אומרת הגמרא (שבת ל ע"א) כי דוד המלך ביקש מהקב"ה להודיע לו את קצו, אימתי ימות. אמר לו הקב"ה: גזרה היא מלפני שאין מודיעים קצו של בשר ודם. אמר דוד המלך: "ואדעה מה חדל אני", באיזה יום אמות. אמר לו הקב"ה: בשבת תמות. ביקש

לצאת בשעה ארבע מרציף ד'. החפץ חיים היה זקן וחלוש ונשאו אותו על כיסא גלגלים, ובשעה ארבע הוא הגיע לרציף א'. הרציפים היו רחוקים זה מזה, ובדרך הטבע לא היה שום סיכוי שהחפץ חיים יגיע לרציף ד' בזמן ויספיק לעלות על הרכבת.

והנה, לפתע פתאום, נראתה הרכבת עושה את דרכה לרציף א'... מסתבר שהרכבת סטתה ממסלולה ובמקום להגיע לרציף ד' הגיעה בטעות לרציף א'. סיפר רבי שמואל גריינימן, שנהג הקטר הגוי היה נבון מאד ואמר שדבר כזה לא קרה לו מעולם. למחרת היתה התנצלות בעיתון מטעם הנהלת הרכבת על השיבוש במסלול הנסיעה.

אולם באמת לא היה זה 'שיבוש'. פשוט מאוד, ה"חפץ חיים" היה צריך לנסוע ברכבת הזו למסע של חיזוק, וכיון שלא הספיק להגיע לרציף בזמן, מן השמים הובילו את הקטר לרציף שבו היה ה"חפץ חיים", כדי שיוכל להגיע לויילנה בזמן.

ואמר על כך רבי חיים, שהסיעתא דשמיא המיוחדת באה בזכות הקביעות שהיתה לחפץ חיים לנסוע למסעות חיזוק בקהילות השונות. כלומר, לא רק החפץ חיים יכול לזכות להנהגה שמימית מיוחדת, אלא כל אדם שיש לו קביעות, הקב"ה מסייע לו

שיוכל לשמור על קביעותו.

רבי חיים מוולוז'ין כותב, כי מי שיש לו קביעות הקב"ה עוזר לו שלא יפסיד את קביעותו, ולכן מי שיש לו קביעות בתפילה בציבור ומוסר נפשו על כך, הקב"ה עוזר לו שלא יפסיד שום תפילה בציבור.

ופעם, בחול המועד פסח, ר' חיים מוולוז'ין לא חש בטוב והלך לנוח בשעות הבוקר. הוא התעורר בצהריים, זמן קצר לאחר שהסתיימה תפילת מנחה. ברגע הראשון הוא נבהל ונבעת, הרי הפסיד תפילה בציבור. אך כיון שמסר נפשו על תפילה בציבור, ידע כי יזכה לסייעתא דשמיא ולא יפסיד את קביעותו. ואכן, דקות אחדות לאחר מכן התברר כי תשעה אנשים מקרב המתפללים טעו ואמרו בתפילה "משיב הרוח" ועליהם לשוב ולהתפלל... כך זכה לתפילת מנחה בציבור.

כמובן, אין לסמוך על הנס. האדם מצד עצמו צריך לפעול ולהשתדל לבל יפסיד תפילה בציבור, לא לדחות ולא להשתהות, וכאשר יעשה מצדו את כל מה שביכולתו, יזכה לסייעתא דשמיא לשמור על קביעותו.

(רבי יצחק קולדצקי שליט"א - נאה דורש)

פעם בא יהודי אחד לרבו, ובפיו 'תלונה' על תופעה שכיחה, מחלה מאוד לא נדירה שכולנו סובלים ממנה: הוא שוכח מה שהוא לומד... ביקש מרבו עצה וסגולה. אמר לו רבו: כתוב: "לזכרון לפני ה' תמיד" (שמות כח, כט). אם חפץ אתה בזיכרון, צריך אתה לקיים "להעלות נר תמיד"

איזהו מתמיד

אני אישית, שנים רבות לא זכיתי לתואר 'מתמיד'. אבל לפני כחצי שנה קיבלתי כרטיס המעיד על כך כי אני, בעל מספר זהות זה וזה, זכיתי בתואר הנכסף. זהו כרטיס 'הנוסע המתמיד' של חברת אל על. בליווי כרטיס זה אוכל, בבוא העת, לבוא לעולם הבא בשלווה...

פעם בא יהודי אחד לרבו, ובפיו 'תלונה' על תופעה שכיחה, מחלה מאוד לא נדירה שכולנו סובלים ממנה: הוא שוכח מה שהוא לומד... ביקש מרבו עצה וסגולה.

אמר לו רבו: כתוב: "לזכרון לפני ה' תמיד" (שמות כח, כט). אם חפץ אתה בזיכרון, צריך אתה לקיים "להעלות נר תמיד". דהיינו, להתמיד בלימוד, ביום ובלילה. אם תקיים את ה'תמיד' הראשון, "להעלות נר תמיד", להדליק נר בלילה ולעסוק בתורה לאורו, תזכה ל'תמיד' השני, "לזכרון לפני ה' תמיד".

אם אדם מנצל את הזמנים הפנויים ללימוד תורה, בעיקר בשעות הערב והלילה, לאחר שובו מעמל יומו, ואינו מבלה זמנו

להעלות נר תמיד (כז, כ)

אבי ז"ל היה נוסע שנים רבות ל'ירחי כלה' בישיבת פוניבז' בבני ברק. זו מסגרת המתקיימת במשך כשבועיים בימי 'בין הזמנים', ומיועדת ל'בעלי בתים' העוסקים רוב שעות היום לפרנסתם. מתקיימים בה סדרי לימוד, שיעורים ושיחות מגדולי ראשי הישיבות. הוגה הרעיון היה ראש הישיבה הראשון, רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל.

פעם, באחת משיחותיו, אמר ללומדים: אתם סבורים אתם שלהיות 'מתמיד' היינו להיות תלמיד ישיבה מן המניין, זה שיוכל לשבת כל שעות היום על התורה והעבודה. ובכן, טעות היא בידיכם. לאו דווקא. מתמיד הוא מי שמקפיד על קביעות בלימוד התורה, כל אחד ואפשרויותיו.

כך רואים גם מפרשתנו. בהקשר להדלקת נרות המנורה כתוב "להעלות נר תמיד", למרות שהנרות דלקו רק בלילה. כך גם לגבי מנחת חביתין, המנחה שהקריב הכהן הגדול כל יום, כתוב 'תמיד', למרות שהכהן הגדול היה מקריב אותה רק בבוקר ובין הערבים. רואים אנו, שהתמדה עניינה שמירה על קביעות.

אימתי? - אם היהודי חי תמיד בתחושה שהוא "לפני כסא כבודך", שהקב"ה מצוי כנגדו, "שויתי ה' לנגדי תמיד", אזי - "כי מימיני בל אמוט" (תהלים טז, ח), יעזרהו הקב"ה שלא תמוט ממנו מהתורה שניתנה בימינו.

(רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א - נאה דורש שמות)

בבטלה, בהאזנה ל'נייעס' ובצפייה בדברי שטות חסרי כל תועלת ותוחלת, יוכל לזכות לזיכרון התורה.

אנו אומרים "אין שכחה לפני כסא כבודך". ניתן אולי לומר על דרך הרמז שיש בכך עצה וסגולה לזיכרון. "אין שכחה" -

**שמע האדם על תקוותו מבניו ונחה דעתו. הודיע לבנו:
"יצאתי לדרך רחוקה", בבקשה שלח אלי 'חבילה'
בכל חודש. כעבור חודש מודיעים לו בשמים: "קיבלת
חבילה מבנך". הוא הולך בשמחה לקבל את החבילה,
פותח אותה, ואז היא מתפוצצת לו בפרצוף...**

בן מוריש לאביו - כיצד?

ואז מפייסים אותו בשמים ואומרים לו כי לא אבדה תקוותו. הישועה תבוא ממקום אחר - מבניו. הרי הוא השאיר את בניו בעולם, וגם אחרי מותו הוא יכול ליהנות ממעשיהם.

למה הדבר דומה, לאדם שהקים מפעל ליהלומים והשקיע בו את כוחותיו. לימים הוא נסע למרחקים והשאיר מאחוריו מפעל מצליח ורווחי. הוא יושב בקצה העולם וכל חודש שולחים לו רווחים מהמפעל.

שמע האדם בעולם העליון על תקוותו מבניו ונחה דעתו. הודיע לבנו: "יצאתי לדרך רחוקה", בבקשה שלח אלי 'חבילה' בכל חודש, אני זקוק לה".

כעבור חודש מודיעים לו בשמים: "קיבלת חבילה מבנך". הוא הולך בשמחה לקבל את החבילה, פותח אותה, ואז היא מתפוצצת לו בפרצוף... הוא חשב שיש בה 'בונבוניריה' טעימה, והתברר שבנו הניח בה פצצה...

מי אשם? האבא! הוא אמר לבנו: "שלח לי חבילה", אבל לא אמר לו מה לשים בה...

לאחר שהאדם עולה לעולם העליון, בניו ממשיכים לשלוח לו 'חבילות', אך מה יש בהן? דבר זה תלוי באבא, איך חניך אותם בחייו. אם הוא חניך אותם לתורה ולמצוות, הם שולחים לו זכויות לשמים, אך אם ח"ו חניכם לחיי הפקר, אוי לו כשיפתח את החבילות ויוכח מה יש בתוכן...

ועל כך אמרו: אוי לו למי שאינו מניח בן "ליורשו". אמנם הוא הניח בן, אבל הוא לא הניח בן "ליורשו", דהיינו שהאב יירש את בנו וייהנה מן הזכויות שהוא שולח אליו לשמים.

עתה נבין היטב את דברי המדרש על קנאתו של משה בבני אהרן. הוא ראה שבני אהרן ראוים להמשיך את אהרן וללבוש את בגדי הכהונה, יש לו בנים "ליורשו" - וחלשה דעתו של משה, כי משה עצמו לא זכה שיהיו בניו ראוים להמשיכו.

אמר לו הקב"ה: מדוע חלשה דעתך, הרי זכית לתורה! אמרו חז"ל (סנהדרין יט ע"ב): "כל המלמד בן חברו תורה

והלבשת אתם את אהרן אחיך ואת בניו אתו (כח, מא)

אומרים חז"ל, שכשנצטווה משה להלביש את אהרן ואת בניו בבגדי הכהונה, התקנא בו וחלשה דעתו. אמר לו הקב"ה: מדוע חלשה דעתך, הלא זכית לתורה!

ומדוע נתקנא בו משה? הרי כשמשה קיבל את ההנהגה מאת ה', הוא חשש לקנאתו של אהרן, עד שאמר לו הקב"ה (שמות ד, יד): "וראך ושמח בלבבו" - "לא כשאתה סבור שיהא מקפיד עליך שאתה עולה לגדולה" (רש"י). ומדוע שמשה יתקנא באהרן?

ועוד יש להבין, במה הפיס הקב"ה את דעתו של משה? ביאור הענין: "עמלנו - אלו הבנים". עיקר עמלו של האדם בעולם הזה הוא בעבור בניו. הם ההמשך שלו, כחוליה בשרשרת הדורות.

ואומרת הגמרא (בבא קמא קטז ע"א): "כל שאינו מניח בן ליורשו - הקדוש ברוך הוא מלא עליו עברה". ויש לדקדק, מדוע לא אמר בלשון פשוטה "שאינו מניח בן", אלא הוסיף "שאינו מניח בן ליורשו"? כמו כן יש לדקדק, מדוע נאמר "בן ליורשו", היה לו לומר 'בן להורישו', דהיינו להוריש לו את ירושתו?

בדרך כלל האב מוריש את רכושו ואת כל אשר לו - לבניו. אולם יש ירושה הפוכה, שהמת יורש את החי, האב יורש את בנו. הכיצד?

אדם סיים את חייו בעולם הזה ועולה לעולם העליון. הוא רואה שם מלאכים ושרפים, רואה את כסא הכבוד, ואז הוא חושב בלבו: חבל שלא ניצלתי כראוי את העולם הזה. אם הייתי יודע מראש מה מתחולל בעולם הנשמות, הייתי מגיע עם יותר מצוות, עם יותר מעשים טובים.

הוא מבקש לחזור חזרה לעולם הזה למשך תקופה. כעת, כשהוא יודע מהו העולם הזה ומה תכליתו, הוא ישכיל לנצל כל רגע להשיג עוד מצוות ועוד מעשים טובים. אך אומרים לו: 'מאוחר מדי! מה שהיה - היה, את הנעשה אין להשיב'. והוא, כמובן, מתמלא צער ועוגמת נפש רבה על ההחמצה הגדולה.

לאחר הסתלקותו מן העולם - תורתם נזקפת לזכותו, שהרי הוא זה שהקנה בהם את קנייני התורה. ונמצא שבהיותו בעולם העליון הם שולחים לו לשמים חבילות של זכויות.
(רבי ירמיהאל קראם זצ"ל - נאה דורש)

מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו, ונמצא שגם אם לא זכה האדם לגדל בנים לתורה ולא הניח בנים ליורשו, הוא יכול לזכות לכך על ידי שיעמיד תלמידים, שכאשר הם ממשיכים לעסוק בתורה

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

אימתי יישב הגר"א גניחובסקי את השאלה בדין ארבע כוסות?

נזיר דף ל"ח

ארבע כוסות הללו

רבי אברהם חשב וחשב, ולאחר כמעט חצי דקה אמר לאברך: "נפלא... ראה כי אתה צודק ולא אני, מה שאמרתי יש בו פירכא על דברי. טעיתי".

הוא שב לביתו ושוב עיין במחברת. סיים ואמר לחברותא: "בא נתקן את הטעות ונבטל את החידוש שנכתב, אבל אל תחשוב שאני מצטער שהורידו לי את החידוש שחביב עלי במיוחד, לא ולא!"

אני שמח עוד יותר, כי הגעתי לאמת! האמת משמחת יותר מהכל".

(“ויאמר הנני” - הובא ב”איש לרעהו” פרשת וישב תשע”ט)

יום אחד פתח הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל את מחברת חידושו, הוא הצביע על כמה דפים מחידושו באומרו: "יש לי חביבות רבה לחידושים הללו שכתבתי לפני כחודשיים. ומדוע הם חביבים עלי?"

משום שעברתי אז ניתוח בעיניים והתאמצתי אז להתרכז בתורה. העסקתי את מוחי בעיון רב בשאלה זו הכתובה בדפים אלו - ישוב לשאלה בדין ברכה על ד' כוסות בליל הסדר - והישוב שכתבתי היה על פי ההבנה שנתחדשה תחת איזמל המנתח".

והנה חלפו כמה ימים, ובשיעור לפני אברכים, הרצה רבי אברהם את החידוש הנ"ל. אחד השומעים הקשה קושיא על זה,

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

מי רשאי להתפלל תפילת 'הביננו'?

כדין, אך לא יוכל לסיים את התפילה לפני סוף הזמן, כנדרש, או חולה שקשה לו להאריך בתפילה - יתפלל תפילה קצרה בעמידה, דהיינו שיאמר את שלוש הברכות הראשונות ושלוש האחרונות, וביניהן יאמר את תפילת 'הביננו', הכוללת את עיקרי התוכן של כל הברכות האמצעיות.

[שו"ע קט, א, משנ"ב א-ד, וביה"ל ד"ה או; בו"מ דרשו, 1-2]

הנמצא במצב בו אינו יכול להתפלל את תפילת שמונה עשרה ללא הפסקה ובעמידה - אם משער שלפני סוף זמן תפילה במצב בו יוכל להתפלל כדין - ימתין עד שיהיה במצב זה; אך אם משער לא ישתנה מצבו, ואינו יכול להתפלל את שמונה עשרה כראוי אף בישיבה או תוך כדי הליכה, וכן כשנמצא במצב בו יכול להתפלל

באילו ימים אסור להתפלל תפילת 'הביננו'?

התפלל הביננו וכלל בה אתה חוננתנו או בקשת טל ומטר - יתכן שלא יצא ידי חובה. וכן בתענית ציבור, שאומרים 'עננו', ובעשרת ימי תשובה, שאומרים 'המלך המשפט', ובתשעה באב, שאומרים 'נחם' - ספק אם יכול להתפלל הביננו.

[שו"ע קט, א, משנ"ב ה, וביה"ל ד"ה ואינו; בו"מ דרשו, 5-6]

אין להתפלל תפילת 'הביננו' בחורף, מפני שאין בה בקשת 'טל ומטר', ואף בדיעבד לא יצא ידי חובה. וכן אין להתפלל תפילה זו במוצאי שבת ויום טוב, מפני שצריך לומר בהם 'אתה חוננתנו', אך בדיעבד - יתכן שיצא ידי חובה, וכן במקרה שאם יתפלל כרגיל לא יסיים לפני עלות השחר - יתכן שעדיף להתפלל הביננו. ואם

האם מותר לפועלים להתפלל על חשבון שעות העבודה?

לא יתפלל הביננו אף כאשר שכרו משולם לפי שעת עבודה, כיון שכניסתו לעבודה היא על דעת שיוכל להתפלל את כל התפילות בזמניהן. אולם, לא ילך לבית הכנסת להתפלל אלא אם המעביד ניאות לכך.

[שו"ע קט, ב, משנ"ב א, ח ריב, וביה"ל ד"ה או, וד"ה והאידנא]

כשניתן להתפלל את תפילת שמונה עשרה כהלכתה - אסור להתפלל 'הביננו', ובדיעבד - נחלקו האחרונים אם יצא ידי חובה. ובימינו אין להתפלל הביננו בגין טרדה המפריעה לכוונת התפילה, משום שבלאו הכי אין אנו זוכים לכוון בתפילה כראוי; וכן משום שמחשבתנו כה טרודה, עד שאם נתיר להתפלל הביננו בגין הטרדה - תשתכח מאתנו התפילה הרגילה. וכן פועל בימינו

* מי שלא התחיל את תפילת שמונה עשרה יחד עם הציבור, רשאי להתחיל במקביל לחזרת הש"ץ, וכשיגיע החזן לקדושה יאמר עמו את כל נוסח הקדושה.
* יחיד המגיע בתפילתו למקום הקדושה כשהציבור אומרים את קדושת 'ובא לציון' המכונה 'קדושה דסידרא', או את הקדושה שבברכת 'יוצר' - אסור לומר קדושה עמהם.
* המתחיל תפילת שמונה עשרה במקביל לחזרת הש"ץ, עדיף שיתפלל את כל התפילה מילה במילה עם החזן, כדי שיגיע יחד עמו בנחת לסיום ברכת 'שומע תפילה' ול'מודים'.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם קיימת הגבלה כלשהי לקיום 'מנין' אחרי מנין במקום אחד?

פגם בספר התורה שקראו בו מתפללים המנין הראשון. אולם, לאחר יציאת מתפללי המנין הראשון מהמקום, או במקום שמתקיים בו מנין נוסף דרך קבע, וכמצוי בבתי הכנסת רבים, וכל שכן בבתי הכנסת המכונים 'שטיבלאך', בהם מתקיימים מנינים רבים בזה אחר זה - ניתן לקיים מנין נוסף ללא כל הגבלה. [שו"ע סט, א, ומשנ"ב טו ר"ח]

בבית כנסת שמתקיים בו בדרך קבע 'מנין' אחד לתפילה בלבד, ומתקיים בו באקראי מנין נוסף - לא יעמוד הש"ץ של המנין השני במקום שבו עמד הש"ץ הראשון, ולא יקראו בתורה, עד שמתפללי המנין הראשון יעזבו את המקום. ולפי שורת הדין, אין כל איסור בדבר, אלא שהנהיגו כן כדי שלא יראה כאילו היה פגם כלשהו במנין הראשון, או שהיה איזה

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il